

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Data : 15 noiembrie 2022

Nr. dosarului : 1a-505/20

4-35/2-2488

Curtea Constituțională a RM
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu 28, MD-2004

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim, în cadrul cauzei penale de învinuire a cet. Isac Igor Nicolae, a.n.   Ț, și cet. Ciobanu Vadim Timofei, a.n.   , de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

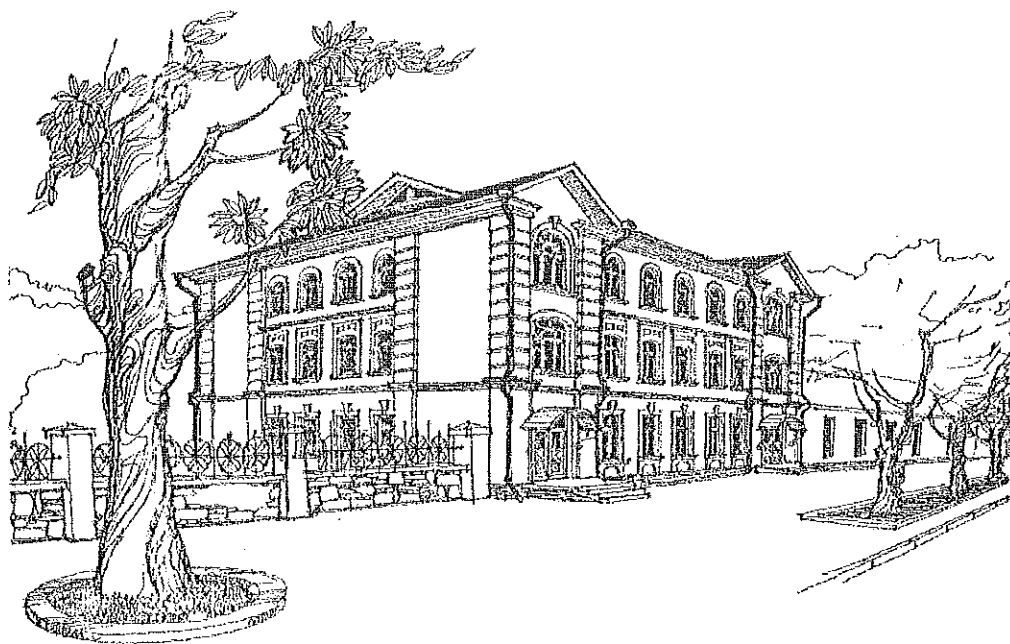
Anexă : Sesizarea pe 111 file

**Judecătorul
Curții de Apel Chișinău**

Igor Mînăscurtă

09:30

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<u>2039</u>
" <u>02</u> "	" <u>12</u> " <u>2022</u>

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
(prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție)

5

A – Autorul sesizării
Avocat Nicolae Negrei, adresa:

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

1. Prin ordonanța de punere sub învinuire din 14.12.2017, C.V. a fost pus sub învinuire, fiindu-i învinuită săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal, adică traficul de influență, caracterizat prin: oferirea și darea unei persoane, personal, a unor privilegii și avantaje, când respectiva persoană susține că are o influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, în scopul primirii de bani și privilegii.

Conform ordonanței menționate C.V. a fost învinuit în aceea că, citez: „C.V., ex-colaborator a organelor de drept care în perioada de timp 28.12.2016 – 01.03.2017 a deținut funcția de Șef al Secției urmărire penală a Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane al INI al IGP al MAI, iar la moment activează în calitate de avocat stagiar la C.A. „I.I.”, personal, având scopul și intenția oferirii și dării lui I.I., a unor privilegii și avantaje pentru a face persoane publice și persoane cu funcție de demnitate publică să îndeplinească și să grăbească îndeplinirea unor acțiuni în exercitarea funcțiilor ce le revin, când I.I. susținea că are o influență asupra persoanelor publice, a comis fapta prejudiciabilă pasibilă de pedeapsă penală în următoarele circumstanțe:

C.V. în vederea realizării scopului său infracțional, în perioada lunii aprilie 2017 până la 06.09.2017, în diferite circumstanțe și perioade de timp, aflându-se în incinta biroului avocatului I.I. amplasat în mun. Chișinău, str. București 60 oficiul 45, deținând informații concrete cu referire la faptele investigate în cadrul urmăririi penale în cauza penală în care era vizată David Vera, cauză penală aflată în procedura organului de urmărire penală a Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane unde a și activat anterior în calitate de conducător, cunoscând că I.I. pretinde o sumă de bani de la David Vera, David Victoria și Cojocarui Andrei sub pretextul că are influență asupra persoanelor publice cu funcții de răspundere din cadrul Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane, invocând că va putea obține o decizie favorabilă în privința lui David Vera și David Victoria urmărite penal și v-a asigura că în cauza penală dată să fie adoptată o decizie de încetare a procesului penal din motivul intervenirii amnistiei, personal, i-a oferit lui I.I. informații referitor la materialele cauzei penale date, avantajele manifestate prin explicații în detalii cu referire la acțiunile ce trebuie să le întreprindă acesta în vederea obținerii deciziei de disjungare a cauzei penale doar în privința lui David Vera și David Victoria, precum și i-a explicat și l-a informat pe I.I. ce acțiuni trebuie să întreprindă în vederea adoptării de către organele de drept a deciziei de încetare a procesului penal în privința lui David Vera și David Victoria, fapt care asigura primirea de către I.I. a sumelor de bani pretinse de la David Vera.”

2. Învinuirea înaintată lui C.V. la data de 14.12.2017, se regăsește mot-a-mot în rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017, prin care a fost sesizată instanța de judecată.

3. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 23.02.2018, C.V. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1¹) Cod penal.

Instanța a reținut **în fapt**, comiterea de către C.V. a acțiunilor descrise exact în ordonanța de punere sub învinuire din 14.12.2017 și rechizitoriul cauzei penale din 27.12.2017.

4. Nefiind de acord cu sentința instanței de fond, inculpatul C.V. a declarat apel, iar ca temei *inter alia* a invocat că, învinuirea înaintată acestuia este de natură generală, vagă, neclară și imprevizibilă. Ori, în rechizitoriu cât și în hotărârea instanței de fond **nu se indică clar în ce constă privilegiile și avantajele oferite de către inculpat, care sunt acestea sau care a fost efectul/valoarea acestora.**

5. Cauza penală în privința lui C.V. la moment se află pe rolul Curții de Apel Chișinău.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul în temeiul art. 366 alin. (3) Cod de procedură penală, a înaintat o cerere în care a solicitat explicarea învinuirii și anume:

- Din învinuirea înaintată **nu este clar** ce informații a oferit C.V. lui I.I., ori din termenii utilizați de procuror în învinuire „*informații concrete*” și „*informații referitor la materialele cauzei penale*”, nu se poate de stabilit concret ce ar fi oferit C.V. lui I.I.

Pentru o învinuire clară, urmează să-i fie explicat clar, care „*informații concrete referitoare la materialele cauzei penale în care era vizată David Vera și David Victoria*” a oferit C.V. lui I.I., care a fost conținutul acelor informații, precum și faptul dacă oferirea acelor informații a fost contrară cărorva norme legale.

- Din învinuirea înaintată **nu este clar** ce explicații a oferit C.V. lui I.I., ori din termenii utilizați de procuror în învinuire „*explicații în detalii cu referire la acțiunile ce trebuie să le întreprindă acesta în vederea obținerii deciziei de disjungare a cauzei penale doar în privința lui David Vera și David Victoria*”, nu se poate de stabilit ce a oferit C.V. lui I.I.

Pentru o învinuire clară, urmează să-i fie explicat care „*explicații în detalii*” a oferit C.V. lui I.I., care a fost conținutul acelor explicații, precum și faptul dacă oferirea acelor explicații a fost contrară cărorva norme legale.

- Din învinuirea înaintată **nu este clar** ce i-a explicat și despre ce l-a informat C.V. pe I.I., ori din termenii utilizați de procuror în învinuire „*ce acțiuni trebuie să întreprindă în vederea adoptării de către organele de drept a deciziei de încetare a procesului penal în privința lui David Vera și David Victoria*”, nu se poate de stabilit ce i-a explicat și ce informații i-a oferit C.V. lui I.I.

Pentru o învinuire clară, urmează să-i fie explicat ce i-a explicat și despre ce l-a informat C.V. pe I.I., care a fost conținutul acelor explicații și informații, precum și faptul dacă oferirea acelor explicații și informații a fost contrară cărorva norme legale.

- Din actul de învinuire a lui C.V., **nu este clar** dacă privilegiile și avantajele oferite de C.V. lui I.I. au o natură patrimonială sau nepatrimonială.

Astfel, pentru a înțelege clar învinuirea, urmează să-i fie explicat dacă privilegiile și avantaje oferite de C.V. lui I.I. au o natură patrimonială sau nepatrimonială, iar dacă au o natură patrimonială care este valoarea acestora în bani, obligația de evaluare fiind prevăzută la pct. 2.7. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 22.12.2014 nr. 11 „*Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție*”, care indică expres că, fiecare bun ori serviciu trebuie să fie evaluat în bani, ținând cont de prețurile sau tarifele respective, la momentul săvârșirii faptei, iar în lipsa lor – în baza rapoartelor de expertiză.

6. Prin încheierea protocolară a Curții de Apel Chișinău din 20.05.2020, Colegiul Penal a dispus în temeiul art. 413 alin. (1) și art. 366 alin. (3) Cod de procedură penală, admiterea cererii privind explicarea învinuirii de către procuror și s-a acordat termen acuzatorului de stat pentru a pregăti răspuns la cererea de explicare a învinuirii.

7. Ulterior în ședința de judecată din 21.10.2020 acuzatorul de stat a indicat că nu urmează a fi explicată învinuirea adusă lui C.V., de facto fiind refuzat de a fi explicată învinuirea adusă lui C.V.

C – Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității tezei a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală: **„În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.”**, care considerăm că contravine art. 1 alin. (3) și art. 23 coroborat cu art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

Articolul 366 din Codul de procedură penală are următoarea redacție:

„(1) *Președintele ședinței de judecată anunță începerea cercetării judecătorești. Cercetarea judecătorească începe cu expunerea de către procuror a învinuirii formulate. Dacă în procesul penal a fost pornită o acțiune civilă, se expune și aceasta.*

(2) *În cazul în care a fost prezentată referință la rechizitoriu, președintele ședinței de judecată aduce la cunoștința celor prezenți conținutul acesteia.*

(3) *Președintele ședinței de judecată întreabă inculpatul dacă îi este clară învinuirea adusă, dacă acceptă să facă declarații și să răspundă la întrebări. În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.*

(4) *După executarea acțiunilor menționate în alin.(1)-(3), procurorul prezintă spre examinare probele acuzării.”*

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2009, nr. 248-251/699 din 05.11.2013 sunt următoarele:

Articolul 1 Noțiunea și scopul procesului penal

„[...]”

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

[...]”

Articolul 10 Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

„[...]”

(4) Orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal.
[...]"

Articolul 66

Drepturile și obligațiile învinuitului, inculpatului

„[...]

(2) Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul:

1) să știe pentru ce faptă este învinuit...

[...]"

Articolul 366

Începerea cercetării judecătorești

„[...]

(3) Președintele ședinței de judecată întreabă inculpatul dacă îi este clară învinuirea adusă, dacă acceptă să facă declarații și să răspundă la întrebări. **În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.**

[...]"

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„[...]

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul:

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;

[...]"

În Hotărârea nr. 28 din 23 noiembrie 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„[...]

60. Condiția *preciziei suficiente* sau a *previzibilității* presupune existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat (*Kruslin v. Franța*, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de *conținutul actului normativ* avut în vedere, *domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat*” (*Chorherr v. Austria*, hotărârea din 25 august 1993, § 25). *Testul preciziei legii impune ca în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia* (*Silver și alții v. Regatul Unit* (§ 80)).

61. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (*Ostrovar v. Moldova*, hotărârea din 13 septembrie 2005, § 98 și §§ 105-108). Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești.

65. Curtea subliniază că în materie penală legislatorul trebuie să fie deosebit de precis, clar și corect, așa cum o impune principiul nulla poena sine lege, consacrat de articolul 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

66. Persoanele vizate de norma de drept penal trebuie să fie capabile să stabilească caracteristicile esențiale ale actului prohibit doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică.

[...]"

Iar în Hotărârea nr. 2 din 23 ianuarie 2020, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat:

„[...]

42. Curtea reține că exigențele preeminenței dreptului presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

44. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

45. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, §66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52).

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

1) Autorul prezentei sesizări, consideră că teza a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală: **„În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.”**, denotă lipsa unei precizii, clarități, aceasta fiind **lipsită de previzibilitate**. Or, lipsa menționării modului și formei în care procurorul explică învinuirea inculpatului în cadrul ședinței de judecată, permit procurorului să nu explice inculpatului învinuirea adusă, **astfel încălcând dreptul la apărare al inculpatului**.

Tot odată norma respectivă nu stipulează careva sancțiuni procesuale pentru refuzul procurorului de a explica învinuirea adusă unui inculpat, ori în esență refuzul de a explica o învinuire, pe lângă faptul că încalcă dreptul la apărare a inculpatului, mai echivalează cu nesusținerea acuzării de stat.

2) Urmează de reținut că reglementarea dreptului de a cunoaște natura faptei ce i se reține în sarcină și motivele acuzației aduse și, în legătură cu aceasta și dreptul la apărare, pune în evidență importanța deosebită pe care o are acesta în cadrul unui proces echitabil, specific oricărei societății democratice.

Conform art. 66 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, învinuitul, inculpatul are **dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit**, adică, să fie informat asupra naturii

și cauzei acuzației aduse împotriva sa. În cazul în care, persoana nu este informată corect cu privire la învinuirea înaintată, aceasta este lipsită de dreptul să-și asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării, fiind afectate grav principiile generale ale procesului penal: asigurarea dreptului la apărare (art. 17 Cod de procedură penală) și contradictorialității în procesul penal (art. 24 Cod de procedură penală).

Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în art. 6 § 3, indică că „Orice acuzat are, în special, dreptul : *a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale...*

Iar Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice în art. 14, pct. 3 stabilește că, „Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale are dreptul, în condiții de deplină egalitate, la cel puțin următoarele garanții: *a) să fie informată în cel mai scurt termen, într-o limbă pe care o înțelege și în mod detaliat, despre natura și motivele acuzației ce i se aduce; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale și să comunice cu apărătorul pe care și-l alege...*

Normele evocate dovedesc incontestabil faptul că realizarea acestor drepturi comportă exercitarea mai multor garanții specifice unei persoane acuzate de săvârșirea unei fapte penale având în vedere că, într-o accepție largă, acestea cuprind totalitatea drepturilor și regulilor procesuale care oferă posibilitatea persoanei de a se apăra împotriva acuzațiilor ce i se aduc, de a contesta învinuirile, de a scoate la iveală nevinovăția sa, etc.

În procesul penal apărarea poate fi efectivă și eficientă doar în măsura în care bănuitului, învinuitului și inculpatului îi sunt cunoscute natura și motivele acuzației aduse.

De reținut că **acuzarea** cuprinde: a) descrierea în actele procedurale a acțiunii (inacțiunii) prejudiciabile incriminate unei persoane concrete; b) activitatea procesuală a organelor și a persoanelor autorizate cu acest drept, în scopul demascării vinovatului de săvârșirea infracțiunii și condamnarea lui. Prin urmare, **acuzarea** constituie temeiul procesual pentru folosirea de către învinuit (inculpat) a dreptului său la apărare.

De menționat că apărarea apare odată cu **acuzarea**, ca antipodul și antiteza ei. Datorită **acuzării** aduse din timp, inculpatul conștientizează esența și gravitatea acesteia, întreprinde măsurile pe care le consideră necesare pentru dezmințirea **acuzării** pe care o consideră neîntemeiată, pentru asigurarea inviolabilității sale și a apărării drepturilor personale și patrimoniale, de care dispune conform legislației în vigoare.

Consacrat încă în dreptul roman, în care era înscrisă regula că nimeni nu putea fi judecat, nici măcar sclavul, fără a fi apărut, dreptul la apărare, fiind inclus printre drepturile fundamentale ale omului, și-a căpătat valoare de regulă fundamentală a procesului penal, aceasta fiind înscrisă în normele internaționale și naționale.

12

Astfel, potrivit textului art. 6 § 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale.

Jurisprudența Curții Europene, indică că termenul de „*acuzare*” întâlnit în textul art. 6 din Convenția Europeană are un sens larg, care cuprinde atât învinuirea penală adusă unei persoane, cât și inculparea acesteia, activități care se efectuează în faza de urmărire penală. Mai mult ca atât, printr-o jurisprudență consacrată, Curtea Europeană a statuat cu valoare de principiu, în special în cauza *Pélissier și Sassi împotriva Franței*, hotărârea din 25.03.1999, § 52 că, în materie penală, o informare precisă și complete cu privire la acuzațiile aduse unui inculpat și, prin urmare, cu privire la încadrarea juridică pe care instanța ar putea să o rețină împotriva acestuia, este o condiție esențială a echității procedurii. Informarea cu privire la natura acuzației trebuie să cuprindă și dacă aceasta privește o complicitate la o faptă consumată sau comiterea unui act de executare la acea faptă. Curtea Europeană a constatat că rechizitoriul parchetului nu viza decât calitatea de autor al infracțiunii care li se incrimina reclamantilor, astfel încât niciun element nu le permitea acestora să anticipeze posibilitatea de a fi condamnați pentru complicitate la infracțiunea în cauză.

Nici în fața instanțelor nu s-a pus în niciun moment această problemă, unicul lucru dezbătut fiind posibilitatea de a se reține că reclamantii erau administratori de fapt sau de drept ai societății, problemă de care depindea reținerea calității de coautori ai infracțiunii. Instanța europeană a considerat că, în dreptul francez, calitatea de complice implică alte condiții, astfel încât reclamantilor trebuia să li se ofere posibilitatea de a cunoaște această acuzație și de a-și pregăti o apărare specific în condițiile date. În circumstanțele arătate, întrucât reclamantii nu au beneficiat de această posibilitate, Curtea Europeană a considerat că drepturile lor la apărare au fost violate.

Cu același subtext, în speța *Mattochia împotriva Italiei*, hotărârea din 25.07.2000, § 59, Curtea Europeană a statuat asupra faptului că persoana acuzată penal trebuie să fie informată în cel mai scurt timp și de o manieră detaliată asupra cauzei acuzației. Este adevărat că întinderea acestor informații variază în funcție de împrejurările cauzei, însă acuzatul trebuie să dispună de elemente suficiente pentru a înțelege în întregime acuzația îndreptată împotriva sa. În speță, Curtea a constatat că, la etapele preliminare ale procedurii, autoritățile nu i-au comunicat reclamantului ansamblul informațiilor de care dispuneau asupra acuzației, reclamantul având acces complet la dosarul cauzei doar din septembrie 1989, deși ancheta începuse trei ani mai devreme. De asemenea, Curtea a constatat că, pe parcursul judecării, versiunea acuzatorilor asupra stării de fapt, anume asupra locului și timpului comiterii infracțiunii, s-a modificat de mai multe ori, fără ca reclamantului să i se fi comunicat acest fapt pentru a-și pregăti o apărare pe măsură.

În dezvoltarea jurisprudenței sale, Curtea Europeană a arătat în cauza *Dallos împotriva Ungariei*, hotărârea din 01.03.2001, § 47 și cauza *Kamasinski împotriva Austriei*, hotărârea din 19.12.1989, § 79, că dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie să fie analizat în lumina dreptului acuzatului de a-și pregăti apărarea, iar actul de acuzare joacă un rol hotărâtor în trimiterea în judecată a cauzei penale: de la comunicarea acuzațiilor, persoana învinuită este oficial înștiințată în scris cu privire la baza juridică și factuală a acuzațiilor care i se aduc, se menționează în cauză.

Art. 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu numai cu privire la „cauza” acuzației, adică faptele materiale de care este învinuit și pe care se bazează acuzația, dar și la „natura” acuzației, adică încadrarea juridică a faptelor în cauză, a se vedea *Mattochia împotriva Italiei*, hotărârea din 25.07.2000, § 59.

Obligația de informare a acuzatului revine în întregime acuzării și nu poate fi respectată pasiv, prin furnizarea unor informații fără avertizarea apărării, a se vedea *Chichlian și Ekindjian împotriva Franței*, hotărârea din 29.11.1989, § 71 și *Mattochia împotriva Italiei*, hotărârea din 25.07.2000, § 65. Informația trebuie să fie primită efectiv de acuzat, nu este suficientă o prezumție legală de primire.

În cauza *Escoubet împotriva Belgiei*, hotărârea din 28.10.1999, § 32, Curtea Europeană a reafirmat că, la examinarea existenței unei „acuzații în materie penală”, este necesar să se ia în considerare trei criterii: încadrarea juridică a faptei prejudiciabile potrivit legislației naționale, caracterul propriu-zis al măsurii, precum și caracterul și gravitatea „sanțiunii”.

Acuzatul trebuie să fie informat în mod corespunzător și pe deplin cu privire la orice modificare a acuzației, inclusiv modificările care au legătură cu „cauza” acesteia și trebuie să dispună de timpul și înlesnirile necesare pentru a reacționa la aceste modificări și pentru a-și organiza apărarea pe baza oricărei noi informații sau afirmații, a se vedea *Mattochia împotriva Italiei*, hotărârea din 25.07.2000, § 61.

Importanța predictibilității învinuirii este reafirmată și prin Directiva 2012/13/UE din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, care, *inter alia*, prevede:

„(27) Persoanele acuzate de săvârșirea unei infracțiuni ar trebui să primească toate informațiile referitoare la acuzare, astfel încât să-și poată pregăti apărarea și să se garanteze echitatea procedurilor penale;

(28) Informațiile puse la dispoziția persoanelor suspectate sau acuzate cu privire la fapta penală de a cărei comitere sunt suspectate ar trebui să fie furnizate cu promptitudine, cel târziu înainte de primul lor interogatoriu oficial, de către poliție sau de către o altă autoritate competentă, și fără a aduce atingere desfășurării anchetei în curs. Ar trebui furnizată o descriere suficient de detaliată a faptelor, inclusiv, dacă se cunosc, a momentului și locului, referitoare la infracțiunea de a cărei comitere sunt suspectate sau acuzate persoanele, precum și a încadrării juridice posibile a infracțiunii prezumate, având în vedere etapa procedurilor penale în care

se furnizează o astfel de descriere, astfel încât să se garanteze caracterul echitabil al procedurilor menționate și să se permită exercitarea efectivă a dreptului la apărare”.

În plan național, legiuitorul a reglementat conținutul ordonanței de punere sub învinuire, stabilind în art. 281 alin. (2) din Codul de procedură penală că aceasta „trebuie să cuprindă: data și locul întocmirii; de către cine a fost întocmită; numele, prenumele, ziua, luna, anul și locul nașterii persoanei puse sub învinuire, precum și alte date despre persoană care au importanță juridică în cauză; formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei, circumstanțelor în virtutea cărora infracțiunea nu a fost consumată în cazul pregătirii sau tentativei de infracțiune, mențiunea despre punerea persoanei respective sub învinuire în calitate de învinuit în această cauză conform articolului, alineatului și literei articolului din Codul penal care prevăd răspunderea pentru infracțiunea comisă”.

Prin urmare, conținutul învinuirii include **circumstanțele reale**, imputate la urmărirea penală și examinate în ședința de judecată, datorită cărora acuzatorul ia parte la proces, reprezentând în temeiul art. 320 din Codul de procedură penală acuzarea de stat.

Conținutul acuzării stă la baza sentinței judecătorești și a hotărârilor ulterioare în cauză. În conținut se regăsesc particularitățile fiecărei fapte prejudiciabile luate aparte drept infracțiune concretă, care reflectă semnele obiective și subiective ale infracțiunii, formulate în anumite acte procedurale privind cauza penală. Toate acestea asigură caracterul individual al răspunderii penale a fiecărui învinuit. Totodată, aria faptelor ce constituie componența de infracțiune, reținută în sarcina învinuitului, pe măsura adunării probelor, a verificării și aprecierii lor, poate varia fie spre amplificarea, fie spre reducerea acuzării.

În virtutea principiului preciziei și a integralității calificării infracțiunii, subiecții oficiali sunt îndrituiți cu obligația de a determina și indica cu exactitate **semnele de fapt** și de drept ale infracțiunii imputate persoanei. Părțile constitutive ale învinuirii argumentează încadrarea juridică, deoarece ele dezvăluie toate faptele și semnele după care poate fi apreciată temeinicia ei.

În fabulă se conține descrierea unei infracțiuni concrete și este imposibilă găsirea faptelor absolut similare prin fabula lor. Altfel fiind spus, fabula fiecărei infracțiuni este individuală, irepetabilă și concretă. Iar formularea juridică este, în esență, descrierea componenței de infracțiune, care se conține în Partea specială a Codului penal, unde sunt indicate doar trăsăturile cele mai generale, tipice, semnele caracteristice infracțiunii date, care permit delimitarea ei de alte fapte prejudiciabile.

Ne-reflectarea manifestărilor concrete ale faptei prejudiciabile și indicarea doar a încadrării juridice este o eroare și, în plus, acest lucru va încălca, în mare măsură, dreptul învinuitului (inculpatului) la apărare prin necunoașterea acuzațiilor aduse.

În speță, făcând o analiză a ordonanței de punere sub învinuire a lui C.V. din 14 decembrie 2017, apărarea remarcă neconformitatea actului procedural cu prevederile art. 281 alin. (2) din Codul de procedură penală, or, ordonanța nu conține elementele

inerente unei acuzații în materie penală ce necesitau a fi elucidate prin actul procedural de referință (în pofida faptului că legea obligă procurorul în acest sens – „Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă: [...] formularea învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei”).

Din păcate, ordonanța de punere sub învinuire a lui C.V., este marcată de superficialitate, caracter vag și abstract, ceea ce a determinat apărarea să apeleze la mijloace legale prin care să i se explice învinuirea adusă. Or, potrivit art. 66 alin. (1) din Codul de procedură penală, învinuitul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală îi asigură învinuitului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Iar potrivit art. 366 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.

La fel, nu putem face abstracție nici de prevederile art. 10 alin (4) din Codul de procedură penală, care prevede: *orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal*. Astfel, principiul care guvernează realizarea drepturilor de către învinuit (inculpat) în procesul penal permite realizarea oricăror mijloace și procedee de apărare cu excepția celor interzise expres de lege. În acest sens, apărarea este îndrituită cu dreptul de a primi răspunsuri exhaustive la întrebările formulate în legătură cu caracterul neclar al esenței învinuirii, întrucât **nicio prevedere procesual-penală nu-l decade pe apărător sau învinuit de dreptul de a înainta cereri de explicare a învinuirii atât la etapa urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei și de a obține precizări referitoare la circumstanțe factice și juridice neclare apărării**, care stau la baza învinuirii.

La fel, potrivit art. 66 alin. (2) pct. 1) din Codul de procedură penală, învinuitul (inculpatul) are dreptul să știe *pentru ce faptă este învinuit [...]*, adică să fie informat asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa. În cazul în care persoana nu este informată corect cu privire la învinuirea înaintată, **aceasta este lipsită de dreptul de a-și asigura posibilitatea pregătirii și exercitării apărării, fiind afectate grav principiile unui proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale**.

Recunoscând unanim importanța predictibilității învinuirii în vederea asigurării dreptului la apărare, în *cauza Blok împotriva Ungariei*, hotărârea din 25.01.2011, § 20, instanța de contencios european a statuat că art. 6 § 3 lit. a) din Convenția Europeană garantează nu doar dreptul acuzatului de a fi informat asupra acuzației ce i se aduce, adică faptelor condamnabile penal de săvârșirea cărora el este bănuț și asupra cărora se fundamentează acuzația, dar și dreptul acuzatului de a fi informat despre calificarea juridică a acestor fapte, informația urmând a fi detaliată.

La fel, în *cauza Adrian Constantin împotriva României*, hotărârea din 12.04.2011, definitivă din 12.07.2011, § 18-19, Curtea a reținut că: echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Dispozițiile art. 6 § 3 exprimă

necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei în cauză. Art. 6 § 3 lit. a) îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației, adică la **faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația**, dar și încadrarea juridică a faptelor, și aceasta în mod detaliat. În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unui acuzat, și, deci, cu privire la încadrarea juridică pe care instanța o poate reține împotriva sa, este o condiție esențială a echității procedurii. În sfârșit, există o legătură între lit. a) și b) de la art. 6 § 3 din Convenție, iar dreptul de a fi informat cu privire la natura și cauza acuzației trebuie analizat în lumina dreptului acuzatului de a-și pregăti apărarea.

Prin urmare, de claritatea învinuirii este legat și dreptul învinuitului la apărare – ca element indispensabil al protecției persoanei împotriva arbitrariului. Astfel, apărarea trebuie să vină cu un răspuns la o învinuire clar formulată și înțeleasă de cel pe care îl vizează.

Or, de claritatea învinuirii depinde și stabilirea adevărului în cauza penală, adevăr care poate fi stabilit prin intermediul unei acuzații clare și a unei apărări eficiente, întru realizarea scopului procesului penal: *nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată* (art. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală).

3) Autorul sesizării reiterează că, raportarea prevederilor constituționale citate mai sus, așa cum acestea au fost interpretate prin jurisprudența Curții Constituționale, la teza a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală, la general, precum și la modul în care aceasta a fost pusă în aplicare de către acuzatorul de stat (procuror), în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind **lipsită de previzibilitate**.

Lipsa menționării modului și formei în care procurorul explică învinuirea inculpatului în cadrul ședinței de judecată, creează un vid legislativ, tot odată permit procurorului să abuzeze de poziția sa procesuală și să nu explice inculpatului învinuirea adusă, **astfel încălcând dreptul la apărare al inculpatului**.

Altfel spus, revenind la dreptul inculpatului de a-i fi explicată învinuirea, acesta este o virtute a procesului echitabil, problema vizată nu mai ține de libertatea discreționară nelimitată și necontrolabilă a acuzatorului de stat (procurorului), ori dreptul de a fi informat în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa, nu este facultativă, dar obligatorie și este o garanție legală împotriva arbitrariului și abuzurilor.

Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă modului și formei în care procurorul explică învinuirea inculpatului în cadrul ședinței de judecată și nivelul minim de protecție la care inculpatul are dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică.

Ori, Curtea Europeană a reținut în cauza *Domenichini v. Italy*, Reports 1996-V, p. 1800, §33, că legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a

asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică.

Datorită neclarității și imprevizibilității sau nereușitei expunerii textuale a normei contestate, acuzatorului de stat (procurorului) îi este permis să abuzeze de poziția sa procesuală și să nu explice inculpatului învinuirea adusă, astfel încălcând dreptul la apărare al inculpatului, ceea ce denotă că legea nu îndeplinește exigența previzibilității, ea nu precizează cu suficientă claritate întinderea, modul, forma în care acuzatorul de stat (procurorul) explică învinuirea adusă inculpatului, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea *Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28 august 2018, § 50-52).

În virtutea celor relatate, reiterăm că norma legală contestată omite de a reglementa o procedură **clară, garantată și previzibilă**, privind întinderea, modul, forma în care acuzatorul de stat (procurorul) explică învinuirea adusă inculpatului.

Tot odată norma contestată nu stipulează careva sancțiuni procesuale pentru refuzul procurorului de a explica învinuirea adusă unui inculpat, ori în esență refuzul de a explica o învinuire, pe lângă faptul că încalcă dreptul la apărare a inculpatului, mai echivalează cu nesustinerea acuzării de stat.

De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normei legale contestate, nu s-au respectat mai multe principii și norme de tehnică legislativă din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente (art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală), nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictibilității, respectiv, fiind și declarativă, suferă de calitate, claritate și previzibilitate, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780/2001 privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

În subsidiar, urmează de reținut că formularea normei care solicităm să fie supusă verificării constituționalității nu asigură o protecție efectivă asupra abuzurilor procurorilor.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, în Avizul nr. 11 (2008) *privind calitatea hotărârilor judecătorești* fundamentează că *hotărârile judecătorești se bazează în primul rând pe legile adoptate de Parlament, care, ca surse ale dreptului, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc, de asemenea, cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești. Calitatea hotărârilor judecătorești poate fi afectată de schimbările prea dese ale legislației, de o redactare prea puțin satisfăcătoare sau de un conținut neclar al legilor* (s.n.; pct. 11). *Legiuitorul trebuie să acționeze în așa fel, încât legislația să fie clară și simplu de folosit și să fie conformă cu CEDO. Pentru a facilita interpretarea, lucrările pregătitoare ale legilor trebuie să fie accesibile într-un limbaj inteligibil* (pct. 12).

18

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 23 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova, considerăm că teza a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală: „**În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.**”, nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: prezizibilitate, precizie și claritate, iar ca efect, încalcă dreptul la apărare al inculpatului, respectiv este incompatibilă cu normele constituționale.

Ori, în calitate de subiect al unei proceduri judiciare, prin care se decide asupra limitării unor drepturi fundamentale ale omului, persoana învinuită (inculpată) de comiterea unei infracțiuni trebuie să beneficieze de toate garanțiile dreptului la apărare.

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale verificarea constituționalității tezei a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală: „**În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.**” cu art. 1 alin. (3) și art. 23 coroborat cu art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

F. Lista documentelor

1. Copia ordonanței de punere sub învinuire din 14.12.2017.
2. Copia rechizitoriului din 27.12.2017.
3. Copia sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018.
4. Copia apelurilor declarate împotriva sentinței instanței de fond.
5. Copia cererii de explicare a învinuirii.
6. Copia proceselor-verbale a ședințelor de judecată din 20.05.2020 și 21.10.2020.

G. Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

17 octombrie 2022

Avocat Nicolae NEGREI

ÎNCHEIERE
În numele Legii

17 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Avînd în componența sa :

Președintele ședinței de judecată, judecătorul
judecătorii

Oxana Robu

Igor Mănăscuță și Marcel Juganari

Grefier

Diana Rusu

Cu participarea:

Procurorului

Svetlana Țurcanu

Avocatului

Nicolae Negrei

examinând în ședință de judecată publică cererea înaintată de către avocatul Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de către inculpatul Ciobanu Vadim împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018, pe cauza penală de învinuire a lui Ciobanu Vadim învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1/1), de învinuire a lui Isac Igor învinuit de comitere a infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1) Cod penal.

c o n s t a t ă :

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 februarie 2018, Ciobanu Vadim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (1) Cod penal cu aplicarea prevederilor art. 88 alin. (5) Cod penal, a fost aplicată pedeapsă principală sub formă de amendă în mărime de de 1 500 unități convenționale. Prin aceeași sentința a fost condamnat și inculpatul Igor Isac, în privința căruia nu a fost depus apel.

Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Vădim Ciobanu având scopul și intenția oferirii și dării lui Igor Isac, a unor privilegii și avantaje pentru a face persoane publice și persoane cu funcție de demnitate publică să îndeplinească și să grăbească îndeplinirea unor acțiuni în exercitarea funcțiilor ce le revin, când Igor Isac susținea că are o influență asupra persoanelor publice, fiind ex-colaborator a organelor de drept care în perioada de timp 28.12.2016 - 11.03.2017 a deținut funcția de Șef al Secției Urmărire penală a Centrului pentru Combaterea Traficului de persoane al INI al IGP al MAI, iar la moment activează în calitate de avocat stagiar la C.A. "Isac Igor", personal, în perioada lunii aprilie 2017 rână la 06.09.2017, în diferite circumstanțe și perioade de timp, aflându-se în incinta biroului avocatului Igor Isac amplasat în mun. Chișinău, str. București, 60, oficiu 45, deținând informații concrete cu referire la faptele investigate în cadrul urmăririi renale în cauza penală în care era vizată și Vera David, cauză penală aflată în procedura organului de urmărire penală a Centrului pentru Combaterea Traficului

de persoane unde a și activat anterior în calitate de conducător, cunoscând că Igor Isac pretinde o sumă de bani de la Vera David, Victoria David și Andrei Cojocaru sub pretextul că are influență asupra persoanelor publice cu funcții de răspundere din cadrul Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane, invocând că v-a putea obține o decizie favorabilă în privința lui Vera David și Victoria David care erau urmărite penal și că va asigura că în cauză penală dată să fie adoptată o decizie de încetare a procesului penal din motivul intervenirii amnistiei, personal, i-a oferit lui Igor Isac informații referitor la materialele cauzei penale date, avantajele manifestate prin explicații în detalii cu referire la acțiunile ce trebuie să le întreprindă acesta în vederea obținerii deciziei de disjungere a cauzei penale doar în privința lui Vera David și Victoria David, precum și i-a explicat și l-a informat pe Isac ce acțiuni trebuie să întreprindă în vederea adoptării de către organele de drept a deciziei de încetare a procesului penal în privința lui Vera David și Victoria David, fapt care asigura primirea de către Igor Isac a sumelor de bani pretinse de la Vera David.

Nefiind de acord cu sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018, inculpatul Ciobanu Vadim a depus apel solicitând admiterea apelului, casarea sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Ciobanu Vadim, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1/1) Cod penal să fie achitat.

În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 17.10.2022, avocatul Negrei Nicolai a înaintat o cerere în care a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.366 alin.(3) din Codul de procedură penală: „în cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.” cu art. 1 alin. (3) și art. 23 coroborat cu art. 26 din Constituția Republicii Moldova.

În susținerea cererii a fost invocat că, teza a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală, la general, precum și la modul în care aceasta a fost pusă în aplicare de către acuzatorul de stat (procuror), în special, denotă lipsa unei clarități a respectivei norme, aceasta fiind lipsită de previzibilitate.

Lipsa menționării modului și formei în care procurorul explică învinuirea inculpatului în cadrul ședinței de judecată, creează un vid legislativ, tot odată permit procurorului să abuzeze de poziția sa procesuală și să nu explice inculpatului învinuirea adusă, astfel încălcând dreptul la apărare al inculpatului.

În opinia apărării norma contestată nu stipulează careva sancțiuni procesuale pentru refuzul procurorului de a explica învinuirea adusă unui inculpat, ori în esență refuzul de a explica o învinuire, pe lângă faptul că încalcă dreptul la apărare a inculpatului, mai echivalează cu nesusținerea acuzării de stat.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 1 alin. (3), art. 23 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova, consideră că teza a doua din articolul 366 alin. (3) din Codul de procedură penală: „In cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.”, nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: previzibilitate, precizie și claritate, iar ca efect, încalcă dreptul la apărare al inculpatului, respectiv este incompatibilă cu normele constituționale.

În ședința de judecată avocatul, Negrei Nicolae și inculpatul Ciobanu

Vadim au solicitat admiterea cererii.

Procurorul Țurcan Svetlana a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul Penal consideră cererea înaintată de avocatul Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, întemeiată și o va admite din următoarele considerente.

În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) CPP, „Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”.

Potrivit art.135 alin.(1) lit. a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție ”.

Aceleași stipulațiuni legale sunt reiterate și în art. 4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, Colegiul Penal notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115,116 și 134 din Constituție: - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătoria/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

110

La fel, în cadrul hotărîrii Curții Constituționale din 09.02.2016 s-a hotărît ca, până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărîri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate să se prezinte Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărîre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de apel reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

În speță, obiectul excepției de neconstituționalitate invocate supra îl constituie:

--art.366 alin.(3) Cod de procedura penală al Republicii Moldova - „În cazul în care inculpatului nu-i este clară învinuirea formulată, procurorul îi face explicațiile respective.”

Or, anume în aceasta parte, dispozițiile menționate, nu sunt susceptibil de a fi în mod clar definit - care intră în categoria actelor cuprinse în art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția RM.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces penal - avocatul Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim.

În plus, normele vizate în prezenta solicitare de ridicare a excepției de neconstituționalitate nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

În acest context, în speță sunt întrunite condițiile legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.366 alin.(3) Cod de procedura penală.

Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul Negrei Nicolae în numele inculpatului Ciobanu Vadim privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de inculpatul Ciobanu Vadim împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018, pe cauza penală de învinuire a lui Ciobanu Vadim de comitere a infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1/1) Cod penal.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de avocatul Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării apelului declarat de inculpatul Ciobanu Vadim împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23.02.2018, pe cauza penală de învinuire a lui Ciobanu Vadim de comitere a infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(1/1) Cod penal.

Se ridică excepția de neconstituționalitate, la sesizarea depusă de avocatul, Negrei Nicolae în interesele inculpatului Ciobanu Vadim pentru verificarea constituționalității art.366 alin.(3) Cod de procedură penală sub aspectul corespunderii cu art. 1 alin.(3), 23, 26 din Constituție.

Se suspendă examinarea cauzei pînă la soluționarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul Negrei Nicolae în numele inculpatului Ciobanu Vadim pentru verificarea constituționalității art.366 alin.(3) Cod de procedură penală.

Încheierea este definitivă, însă este susceptibilă recursului la Curtea Supremă de Justiție odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței:

Judecători:

Oxana Robu

Igor Mănăscurtă

Marcel Juganari

